

# Tümevarım Akıl Yürütme Nedir?

## Çalışma Kağıdı

Tümevarım akıl yürütme, belirli gözlemlerden hareketle daha genel bir ilke veya kural çıkarma işlemidir.

## Sorular

- Aşağıdakilerden hangisi tümevarım akıl yürütme örneğidir?  
A) Bütün insanlar ölümlüdür. Sokrates bir insandır. O halde Sokrates ölümlüdür.  
B) Bugün hava güneşliydi. Yarın da hava güneşli olacak.  
C) Her gün okula gitmek zorundayım. O halde bugün de okula gitmeliyim.  
D) Bugün hava güneşliydi. Dün de hava güneşliydi. O halde bu hafta hava hep güneşli olacak.
- Tümevarım akıl yürütmede, özelden genele giderken sonucun doğruluğu neye bağlıdır?  
A) Sadece mantıksal yapıya  
B) Gözlemlerin sayısına ve temsil gücüne  
C) Sonucun kişisel fikirlere uygunluğuna  
D) Genellemenin basitliğine
- Tümevarımın en önemli eleştirisi nedir?  
A) Çok fazla zaman alması  
B) Sonucun her zaman kesin olmaması  
C) Genellemelerin karmaşık olması  
D) Özel durumlara odaklanmaması
- Birinci örnek: Bütün kuzular beyazdır.
- İkinci örnek: Hava kararınca yağmur yağar.
- Üçüncü örnek: Bütün metaller ısıtılınca genleşir.
- Tanımla: Tümevarım akıl yürütmenin temel mantığı nedir?
- Tanımla: Tümevarımın en bilinen türü nedir?
- Tanımla: Tümevarım sonucunda elde edilen bilgi kesin midir?

## Cevap Anahtarı

1. D) Bugün hava güneşliydi. Dün de hava güneşliydi. O halde bu hafta hava hep güneşli olacak. — Sonuncu seçenek, belirli günlerdeki gözlemlerden yola çıkarak genel bir haftalık tahmin yapıldığı için tümevarım örneğidir. Diğer seçenekler tümdengelim veya farklı mantık türleridir.
2. B) Gözlemlerin sayısına ve temsil gücüne — Tümevarım çıkarımlarının gücü, yapılan gözlemlerin ne kadar çok ve ne kadar çeşitli olduğuyla doğrudan ilişkilidir. Yeterli sayıda ve temsil edici gözlem, genellemenin doğruluğunu artırır.
3. B) Sonucun her zaman kesin olmaması — Tümevarım, geçmiş gözlemlere dayanır ancak gelecekteki durumların aynı olacağını garanti etmez. Bu nedenle sonuçları olasılıksaldır ve kesinlik taşımaz.
4. 1. Gözlem 1: Bu kuzu beyaz. 2. Gözlem 2: Şu kuzu da beyaz. 3. Gözlem 3: Gördüğüm tüm kuzular beyaz. Sonuç: O halde bütün kuzular beyazdır.
5. 1. Gözlem 1: Dün akşam hava kararınca yağmur yağdı. 2. Gözlem 2: Ondan önceki gün de hava kararınca yağmur yağdı. 3. Gözlem 3: Her akşam hava kararınca yağmur yağıyor. Sonuç: Bu akşam da hava kararınca yağmur yağacak.
6. 1. Gözlem 1: Demir ısıtılınca genleşir. 2. Gözlem 2: Bakır ısıtılınca genleşir. 3. Gözlem 3: Altın ısıtılınca genleşir. Sonuç: O halde bütün metaller ısıtılınca genleşir.
7. Özelden genele doğru çıkarım yapmaktır.
8. Endüktif (tümevarımsal) çıkarımdır.
9. Genellikle kesin değildir, olasılıksaldır.

### Bounlu

Tüm kartlar, adım adım çözümler ve AI hoca desteği Notek uygulamasında.  
Sınav tarihlerini Promy otomatik hatırlatıcıya çevirir.